

Коломієць Наталія Андріївна

*к. пед. н., доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

ПОГЛЯДИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО НА ВИХОВАННЯ «ВАЖКИХ ДІТЕЙ»

Проблема вдосконалення системи навчання й виховання молодших школярів нині набуває особливої актуальності. У зв'язку зі збільшенням кількості проблемних сімей, зниженням рівня педагогічної освіти батьків, негативним впливом засобів масової інформації, складним політичним становищем країни помітне зростання чисельності важковиховуваних, педагогічно занедбаних дітей.

Проте аналіз наукових джерел засвідчив, що ця проблема не нова. Питання педагогічної занедбаності та важковиховуваності досліджували М. Алемаскін, В. Баженов, А. Белкін, П. Блонський, Л. Виготський, Л. Зюбін, Б. Кобзар, І. Козубовська, А. Кочетов, І. Литвинов, А. Макаренко, Г. Медведєв, А. Микитіна, В. М'ясищев, І. Невський, В. Обухов, Р. Овчарова, І. Солопенко, В. Сухомлинський.

У свій час (початок 50-х рр. ХХ ст.) в процесі педагогічної діяльності видатний педагог В.О. Сухомлинський створив власну навчально-виховну систему роботи зі знедоленими дітьми, яких науковець називав «важкими дітьми». В.О. Сухомлинський наголошував, що «важкі діти» – це широке і неоднорідне поняття, що включає:

- дітей, які відчують ускладнення у засвоєнні програмного матеріалу;
- дітей, які є «важкими» у моральному розумінні, але тямущими, здібними, з розвиненою пам'яттю;
- дітей, які з раннього віку знаходяться в атмосфері, де панує грубість, що позначається на формуванні моральних якостей особистості;
- дітей, які не володіють своїми бажаннями, що перетворюються на примхи;
- дітей із відставанням в інтелектуальному розвитку [1].